

การพัฒนาเชิงนโยบายเพื่อเพิ่มศักยภาพ ในการส่งออกทุเรียนไทย

Policy Development for Increasing Thai Durian Export Potential

ณฐิพัฒน์ วงศ์ศิริฉัตร¹ สุปราณี ธรรมพิทักษ์² พงษ์เสฐียร เหลืองอลงกต³

Nateepat Wongsirichat Supranee Thammaphithak
and Pongsatean Luengalongkot

Received: November 5, 2021 Revised: November 5, 2021

Accepted: February 1, 2022

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาศักยภาพการส่งออกทุเรียนไทย 2) ศึกษาข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการเพิ่มศักยภาพการส่งออกทุเรียนไทย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญประกอบด้วย 3 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มที่ 1 ข้าราชการที่กำหนดนโยบายและนำนโยบายไปปฏิบัติจำนวน 9 คน กลุ่มที่ 2 ผู้ประกอบการภาคเอกชน จำนวน 8 คน กลุ่มที่ 3 นักวิชาการ จำนวน 5 คน และจัดกลุ่มสนทนา เกษตรกรชาวสวนทุเรียน จำนวน 28 คน โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีวิเคราะห์เนื้อหาแบบหน่วยบริบท

¹ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา Doctor of Philosophy program in Public Administration, Graduate School of Public Administration, Burapha University. E-mail : korn.nateepat@gmail.com

² ผศ.ดร.อาจารย์ประจำภาควิชาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา Asst. Prof. Dr., Department Of Public Administration, Faculty of Political Science and Law, Burapha University. E-mail: supraneet@buu.ac.th

³ รศ.ดร.อาจารย์ประจำภาควิชาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา Assoc. Prof. Dr., Department of Public Administration, Faculty of Political Science and Law, Burapha University. E-mail: pongsatean@buu.ac.th

ผลการศึกษาพบว่า 1. ศักยภาพการส่งออกทุเรียนไทย ประกอบด้วย 1) ด้านเงื่อนไขปัจจัยการผลิตมี 3 ด้าน ได้แก่ ด้านทรัพยากรมนุษย์ ด้านทรัพยากรกายภาพ ด้านการขนส่ง 2) ด้านเงื่อนไขอุปสงค์มี 2 ด้าน ได้แก่ ด้านขนาดความต้องการและรูปแบบการเติบโต และด้านความต้องการทุเรียนที่ได้มาตรฐาน 3) ด้านอุตสาหกรรม และปัจจัยอื่น ๆ ที่สนับสนุนมี 4 ด้าน ได้แก่ ด้านระเบียบพิธีสาร ด้านการมีสารพันธุกรรมที่หลากหลาย ด้านโรคศัตรู และด้านโรงงานแปรรูป 4) ด้านบริบทการแข่งขันและกลยุทธ์ทางธุรกิจมี 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการใช้เทคนิคให้ออกผลช้า ด้านการปลูกทุเรียนตามมาตรฐาน ด้านการปลูกทุเรียนตามความต้องการ ด้านการสร้างความน่าเชื่อถือ 5) ด้านนโยบายรัฐบาลมี 4 ด้าน ได้แก่ ด้านมาตรฐาน GAP ด้านมาตรฐาน GMP ด้านนโยบายเกษตรแปลงใหญ่ และด้านนโยบายส่งเสริมและสนับสนุน 6) ด้านโอกาส ประกอบด้วย ด้านการตลาด 2. ข้อเสนอแนะ ภาครัฐควรจัดทำยุทธศาสตร์ผลไม้เศรษฐกิจ เช่น ทุเรียน หน่วยงานภาครัฐควรวางแผนให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการค้าส่งออกทุเรียน เร่งศึกษาและจัดทำพิธีสารด้านเส้นทางการขนส่ง สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ (มกอช.) ควรจัดทำมาตรฐานสินค้าทุเรียน ให้มีมาตรฐาน

คำสำคัญ : การพัฒนาเชิงนโยบาย ศักยภาพ การส่งออกทุเรียน

Abstract

The objectives of this research are 1) to study the potential of exporting Thai durians, and 2) to examine policy recommendations that enhance the potential of Thai durian exports. The research employed a method of qualitative approach. The key informants consisted of three groups of stakeholders: group 1. nine civil servants involving in policy formulation and implementation; group 2. eight entrepreneurs in the private sector; group 3 five academicians from the Thai Durian Institute. The focus group was undertaken with twenty - eight farmers. The collected data were analyzed by using contextual content analysis.

The research findings suggest two following points. To begin with, the potential of Thai durian export can be classified into six different aspects as

follows: first, three positive factors in the terms of production—human resources, tangible assets, and transportation; second, two positive factors in the demand conditions—the size and growth pattern of demand, together with demand for durians that meets standard; third, four positive factors in industry and other supporting elements—protocol, a variety of durian species, packaging factories, and processing factories; fourth, four positive factors regarding competitive context and business strategy—techniques used to slow down durian yields, standard on the cultivation of durians, production on demand, and credibility building; fifth, four positive factors in the government policies—GAP standards, GMP standards, large-scale agricultural policy, promoting and supporting policies; sixth, a positive factor in opportunity which refers to marketing. The recommendations: the public sector should develop strategic plans for the country's economic fruits, especially durians. Government agencies should expedite plans to make Thailand a trading hub of durian exports to foreign countries, and expedite studies and arrangements of protocol, covering transportation routes. Also, the National Bureau of Agricultural Commodity and Food Standards (ACFS) should expedite development of durian to a higher standard.

Keywords: Policy development, potential, durian export

บทนำ (Introduction)

ในช่วงสิบปีที่ผ่านมา ผลไม้ของไทยที่มีความต้องการของตลาดโลกมากคือทุเรียน ที่มีการส่งออกเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะจีนที่นำเข้าทุเรียนเพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดด ส่งผลให้ราคาทุเรียนทั้งในตลาดส่งออก และตลาดภายในประเทศมีราคาที่ปรับตัวสูงขึ้น และส่งผลต่อเกษตรกรไทยขยายพื้นที่การเพาะปลูกเพื่อเพิ่มการผลิต ขณะเดียวกันประเทศเพื่อนบ้านในอาเซียน เช่น ประเทศมาเลเซีย อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ ก็มีการขยายพื้นที่เพาะปลูกเช่นกัน

และขยายไปในแหล่งผลิตใหม่ๆ เช่น ประเทศกัมพูชา เวียดนาม และเมียนมา รวมถึงรัฐในภาคเหนือของประเทศออสเตรเลีย ทำให้เป็นที่น่าสนใจว่าภายในทศวรรษข้างหน้าการขยายตัวของผลผลิตทุเรียนที่มีมากขึ้น หรือการที่มีอุปทานที่มากขึ้นนั้น เมื่อเทียบกับความต้องการบริโภคหรืออุปสงค์ในตลาดการค้าโลกที่ไม่ได้ก้าวกระโดดเหมือนด้านอุปทาน จะมีผลกระทบต่อราคาทุเรียนในตลาด และรายได้ของเกษตรกรตามมาอย่างไรในอนาคต (สมพร อิศวิลานนท์, 2562, หน้า 1-3)

จากข้อมูลการส่งออกทุเรียนสดในปี 2560 (ไม่รวมทุเรียนแช่เย็น แช่แข็งและอบแห้ง) จากแหล่งผลิตสามประเทศที่สำคัญ ได้แก่ ไทย มาเลเซีย และเวียดนาม (ตารางที่ 1) พบว่า มีการส่งออกรวมประมาณ 693,748 ตัน เป็นการส่งออกทุเรียนจากประเทศไทยจำนวน 490,489 ตัน เวียดนาม 185,295 ตัน และมาเลเซีย 18,000 ตัน หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 76.18, 21.01 และ 2.81 ตามลำดับ (สมพร อิศวิลานนท์, 2562, หน้า 1-3)

ตารางที่ 1 การส่งออกทุเรียนสดในปี 2560

ประเทศ	จำนวนทุเรียนส่งออก (ตัน)	เปอร์เซ็นต์
ไทย	693,748	76.18
เวียดนาม	185,295	21.01
มาเลเซีย	180,000	2.81

ที่มา: สมพร อิศวิลานนท์, 2562, หน้า 6-7

ถึงแม้ว่าไทยจะเป็นประเทศที่ส่งออกทุเรียนมากที่สุด แต่ไทยก็มีปัญหาเรื่องการผลิตทุเรียนไปจำหน่ายยังต่างประเทศหลายมิติ ซึ่งผลการศึกษาของ สาคร ศรีมุข (2562) พบว่า 1) ปัญหาการทำ Good Agricultural Practices: GAP ของเกษตรกรที่ไม่ใช้ภาคบังคับ 2) ปัญหาโรคคัดแยกหรือล้งที่ไม่ได้มาตรฐาน Good Manufacturing Practice: GMP 3) ปัญหาระบบโลจิสติกส์ 4) ปัญหาการผูกขาดจากผู้ประกอบการข้ามชาติ ซึ่งปัญหาเหล่านี้ต่างส่งผลกระทบต่อศักยภาพในการส่งออกทุเรียนไทย

จากข้อมูลข้างต้นถึงแม้ทุเรียนจะเป็นผลไม้ที่ได้รับความนิยมอย่างสูงในประเทศและต่างประเทศ แต่ในขณะเดียวกันก็มีปัญหาที่เกิดขึ้นตลอดกระบวนการห่วงโซ่อุปทานของทุเรียนไทย ซึ่งในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว จำเป็นอย่างยิ่งที่หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องจะต้อง

ดำเนินการในการแก้ไข และส่งเสริมศักยภาพในการแข่งขันทุเรียนไทยให้มีความยั่งยืน จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะทำการศึกษาวิจัยเชิงลึกเกี่ยวกับสภาพปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย เพื่อเป็นการเสริมสร้างและพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของโซ่อุปทานทุเรียนอันจะนำไปสู่การยกระดับศักยภาพในการส่งออกทุเรียนไทย ในการสร้างรายได้และกระจายรายได้สู่เกษตรกรไทยอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาศักยภาพการส่งออกทุเรียนไทยในสถานการณ์ปัจจุบัน
2. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการเพิ่มศักยภาพการส่งออกทุเรียนไทย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ประกอบด้วย การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) และการลงพื้นที่สังเกตการณ์ (Field Observation)

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาเรื่อง การพัฒนาเชิงนโยบายเพื่อเพิ่มศักยภาพในการส่งออกทุเรียนไทย ผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นศึกษาศักยภาพ ดังนี้

1) ด้านเงื่อนไขปัจจัยการผลิต (Factor Endowment, Factor Condition) 2) ด้านเงื่อนไขด้านอุปสงค์ (Demand Condition) 3) ด้านอุตสาหกรรม และปัจจัยอื่น ๆ ที่สนับสนุน (Related and Supporting Industries) 4) ด้านบริบทของการแข่งขันและกลยุทธ์ทางธุรกิจ (Firm Strategy, Structure and Rivalry) 5) ด้านนโยบายของรัฐบาล (Government) 6) ด้านโอกาส (Opportunity)

2. ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ประกอบด้วยกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจำนวน 3 กลุ่ม จำนวน 22 คน ได้แก่

กลุ่มที่ 1 กลุ่มข้าราชการ ประกอบด้วยข้าราชการที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำหนดนโยบายและการนำนโยบายไปปฏิบัติ จากสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 6 กรมวิชาการเกษตร และกรมส่งเสริมการเกษตร จำนวน 9 คน

กลุ่มที่ 2 กลุ่มผู้ประกอบการภาคเอกชน ประกอบด้วย สมาคมผู้ประกอบการส่งออกทุเรียน มังคุด ผู้ประกอบการโรงคัดบรรจุ (ล้าง) และผู้ประกอบการด้านการขนส่งผลไม้ทุเรียนเพื่อการส่งออก จำนวน 8 คน

กลุ่มที่ 3 กลุ่มนักวิชาการ ประกอบด้วยนักวิชาการจากสถาบันทุเรียนไทย สมาคมทุเรียนไทยและผู้เชี่ยวชาญด้านพิธีสารการส่งออกและนำเข้าผลไม้ไทย ผู้เชี่ยวชาญด้านการตลาดทุเรียนจำนวน 5 ท่าน

การจัดกลุ่มสนทนา กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำนวน 28 คน

3. ขอบเขตด้านพื้นที่

การวิจัยครั้งนี้กำหนดพื้นที่ในการศึกษาได้แก่ พื้นที่ภาคตะวันออกที่มีการส่งออกทุเรียนไทย ประกอบด้วย จังหวัดระยอง จังหวัดจันทบุรี และจังหวัดตราด

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

การศึกษาครั้งนี้กำหนดระยะเวลาในการศึกษาระหว่าง ธันวาคม พ.ศ. 2562 - ธันวาคม พ.ศ. 2564

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างจำนวน 4 ประเภท จำแนกตามกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่สัมภาษณ์ 2) ประเด็นคำถามสำหรับการสนทนากลุ่ม (Focus Group Guide) และ 3) การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ดำเนินการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยนำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยทั้ง 3 ประเภทให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญกลุ่มที่ 1-4 โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

2.ดำเนินการสนทนากลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญกลุ่มที่ 4 เกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำนวน 3 ครั้ง

3.การลงพื้นที่สังเกตการณ์ (Field Observation) จังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำนวน 12 ครั้ง ระยะเวลา 6 เดือน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) และข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) จะถูกวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แบบหน่วยบริบท (Contextual Unit) รวมทั้งวิธีการวิเคราะห์อื่นๆ ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลแบบอุปนัย (Analytic Induction) การวิเคราะห์โดยการเปรียบเทียบข้อมูล (Comparative Analysis)

การตรวจสอบคุณภาพของข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบข้อมูลโดยใช้และผสมผสานวิธีการวิจัยที่เรียกว่า Multiple Triangulation (Yin, 2003) ดังต่อไปนี้ 1) Data Triangulation คือ การใช้แหล่งข้อมูลที่แตกต่างกันในการศึกษาปรากฏการณ์เดียวกัน ได้แก่ การศึกษาเอกสารและการเก็บข้อมูลจากบุคคลในสถานที่ที่แตกต่างกัน 2) Investigator Triangulation คือ การใช้ผู้เก็บข้อมูลหลายคนในแต่ละสถานการณ์ และ 3) Theory Triangulation คือ การใช้ทฤษฎีต่างกันในการตีความปรากฏการณ์

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ศักยภาพการส่งออกทุเรียนไทยในสถานการณ์ปัจจุบัน พบว่า การส่งออกทุเรียนไทยมีศักยภาพดังต่อไปนี้

1.1 ศักยภาพด้านเงื่อนไขปัจจัยการผลิต (Factor Endowment, Factor Condition) ศักยภาพด้านปัจจัยการผลิตของการส่งออกทุเรียนไทยไปประเทศจีน ประกอบด้วย ปัจจัยบวก 3 ปัจจัย ได้แก่

(1) ด้านทรัพยากรมนุษย์ เกษตรกรชาวสวนทุเรียนมีประสบการณ์ในการปลูกทุเรียนมาเป็นระยะเวลานาน มีภูมิปัญญาในการปลูกทุเรียนที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นนั้น ๆ เกษตรกรชาวสวนทุเรียนปฏิบัติตามมาตรฐาน GAP เกษตรกรเริ่มมีการทำสวนทุเรียน

แบบเกษตรอินทรีย์ เริ่มมีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่ในการผลิต และมีการรวมตัวของเกษตรกรแปลงใหญ่

(2) ด้านทรัพยากรกายภาพ ประเทศไทยมีพื้นที่ที่มีความเหมาะสมต่อการปลูกทุเรียน มีสภาพภูมิประเทศ สภาพอากาศที่เหมาะสม มีสภาพดิน น้ำ ที่เหมาะสมต่อการปลูกทุเรียนที่ให้ผลผลิตอย่างมีคุณภาพ

(3) ด้านการขนส่ง ประเทศไทยมีระบบขนส่งโลจิสติกส์ที่จะส่งทุเรียนไปยังประเทศจีนหลากหลายช่องทาง เช่น ทางเครื่องบิน ทางเรือ ทางบก

1.2 ศักยภาพด้านเงื่อนไขอุปสงค์ (Demand Condition) ศักยภาพด้านปัจจัยอุปสงค์ของการส่งทุเรียนไทยไปประเทศจีน ประกอบด้วย ปัจจัยบวก 2 ด้าน ได้แก่

(1) ด้านขนาดความต้องการและรูปแบบการเติบโต ประเทศไทยมีการส่งออกทุเรียน มากกว่า 70 % ไปยังประเทศจีนและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ผู้บริโภคมีความต้องการบริโภคทุเรียนไทยหลากหลายสายพันธุ์ ผู้บริโภคชาวจีนมีความต้องการบริโภคทุเรียนเพิ่มมากขึ้น และผู้บริโภคชาวจีนมีความต้องการบริโภคผลิตภัณฑ์ทุเรียนแปรรูปที่เพิ่มขึ้น

(2) ด้านความต้องการทุเรียนที่ได้มาตรฐาน ผู้บริโภคชาวจีนให้ความสำคัญต่อความปลอดภัยของสินค้าทุเรียน โดยไทยได้มีหลักเกณฑ์การสร้างมาตรฐานคือ มาตรฐาน GAP และมาตรฐาน GMP

1.3 ศักยภาพด้านอุตสาหกรรม และปัจจัยอื่นๆ ที่สนับสนุน (Related and Supporting Industries) ศักยภาพด้านอุตสาหกรรม และปัจจัยอื่น ๆ ของการส่งทุเรียนไทยไปประเทศจีน ประกอบด้วย ปัจจัยบวก 4 ด้าน ได้แก่

(1) ด้านระเบียบพิธีสาร ระเบียบพิธีสารระหว่างประเทศไทย และประเทศจีนนั้นได้อนุญาตให้ประเทศไทยสามารถส่งผลทุเรียนสดได้เพียงประเทศเดียว

(2) ด้านการมีสายพันธุ์ทุเรียนที่หลากหลาย ภาคตะวันออกมีการปลูกทุเรียนที่มีสายพันธุ์ที่หลากหลายและเป็นที่ต้องการของตลาด เช่น ก้านยาว ชะนี พวงมณี กระดุม

(3) ด้านโรงคัดบรรจุ ประเทศไทยมีโรงคัดบรรจุจำนวนมาก และได้รับรองมาตรฐาน GMP เพิ่มมากขึ้น

(4) ด้านโรงงานแปรรูป ประเทศไทยมีโรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์ทุเรียนที่หลากหลาย เช่น ทุเรียนแช่แข็ง ทุเรียนอบแห้ง ทุเรียนกวน

1.4 ศักยภาพด้านบริบทของการแข่งขันและกลยุทธ์ทางธุรกิจ (Firm Strategy, Structure and Rivalry) ศักยภาพด้านบริบทของการแข่งขันและกลยุทธ์ทางธุรกิจของการส่งทุเรียนไทยไปประเทศจีน ประกอบด้วย ปัจจัยบวก 4 ด้าน ได้แก่

(1) ด้านการใช้เทคนิคให้ออกผลช้า เกษตรกรชาวสวนทุเรียนบางส่วนเริ่มมีการใช้เทคนิค ให้ออกผลช้ากว่าสวนทั่วไป ส่งผลให้เกษตรกรขายผลผลิตให้ล้งได้ในราคาที่สูงมากขึ้น

(2) ด้านการปลูกทุเรียนตามมาตรฐาน เกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกและทำผลผลิตทุเรียนได้ตามมาตรฐาน มกอช. ทำให้ผลิตทุเรียนได้ตามมาตรฐานของประเทศจีน

(3) ด้านการปลูกทุเรียนตามความต้องการ เกษตรกรเริ่มมีการปลูกทุเรียนตามพันธุ์ที่มีความต้องการของตลาด เช่น ก้านยาว กระดุม

(4) ด้านการสร้างค่านาเชื่อถือ กล่าวคือสมาพันธ์ชาวสวนทุเรียนภาคตะวันออกได้ริเริ่มโครงการส่งออกทุเรียนคุณภาพโดยผ่านสมาพันธ์ชาวสวนทุเรียนไทยภาคตะวันออก

1.5 ศักยภาพด้านนโยบายของรัฐบาล (Government) ศักยภาพด้านนโยบายของรัฐบาล ของการส่งทุเรียนไทยไปประเทศจีน ประกอบด้วย ปัจจัยบวก 4 ด้าน ได้แก่

(1) ด้านมาตรฐาน GAP รัฐบาลมีการกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practices: GAP) เพื่อการตรวจสอบย้อนกลับ ยกระดับคุณภาพผลผลิตทางการเกษตร หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องมีการอำนวยความสะดวกแก่เกษตรกรให้ได้มีใบรับรองมาตรฐานเชิงรุก เกษตรกรส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือกับทางหน่วยงานภาครัฐในการขึ้นทะเบียน GAP เพื่อยกระดับมาตรฐานผลผลิตในการส่งออก เกษตรกรชาวสวนทุเรียนเห็นว่าการผลิตตามมาตรฐาน GAP นั้น สามารถลดต้นทุนการผลิต และทราบถึงกระบวนการผลิตทุกขั้นตอน

(2) ด้านมาตรฐาน GMP ปัจจุบันหน่วยงานภาครัฐได้มีการกำหนดมาตรฐาน GMP โรงคัดบรรจุ เพื่อรองรับผลผลิต กระบวนการขึ้นทะเบียน GMP ในปัจจุบันหน่วยงานรัฐได้ถ่ายโอนภารกิจ ไปให้เอกชนในการขึ้นทะเบียนแล้ว โรงคัดบรรจุขนาดใหญ่จะมีใบรับรอง GMP

(3) ด้านนโยบายเกษตรแปลงใหญ่ นโยบายภาครัฐที่สนับสนุนให้มีการร่วมกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ และประสบความสำเร็จอย่างมาก นโยบายรวมเป็นกลุ่มเกษตรกร

แปลงใหญ่ทำให้หน่วยงานภาครัฐสามารถดำเนินนโยบาย หรือแจ้งข่าวสารประชาสัมพันธ์ให้กับเกษตรกรได้อย่างรวดเร็ว

(4) ด้านนโยบายส่งเสริมและสนับสนุน รัฐมีนโยบายส่งเสริมและสนับสนุนการปลูกทุเรียนในพื้นที่ โดยกำหนดหน่วยงานสนับสนุนภาครัฐหลายหน่วยงาน มีการทำพิธีสารเพิ่มเติม เพื่อให้สามารถส่งออกผลผลิตของไทยไปยังประเทศจีนผ่านด่านตงซิ่น

1.6 ศักยภาพด้านโอกาส (Opportunity) ศักยภาพด้านโอกาสของการส่งออกทุเรียนไทยไปประเทศจีน ประกอบด้วย ปัจจัยบวก 1 ด้าน ได้แก่

(1) ด้านการตลาด กล่าวคือความต้องการทุเรียนไทยไปยังตลาดประเทศอื่น มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และแนวโน้มการบริโภคผลไม้อินทรีย์มีเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการเพิ่มศักยภาพการส่งออกทุเรียนไทย

2.1 ปัจจัยการผลิต (Factor Endowment, Factor Condition)

1) ด้านทรัพยากรมนุษย์

(1) หน่วยงานภาครัฐควรสร้างระบบ ในการลงทะเบียนมือตัดทุเรียน และยกระดับมือตัดทุเรียนให้เป็นวิชาชีพ และจัดหลักสูตรการสร้างมือตัดทุเรียน อย่างมีคุณภาพ

(2) หน่วยงานภาครัฐร่วมกับเกษตรกรในพื้นที่ ควรปลูกฝังแนวความคิดการเป็นเกษตรกรชาวสวนทุเรียนแก่คนรุ่นใหม่ เช่น การเป็น smart farming โดยการสร้างเวทีเสวนา หรือโอกาสต่างๆ ให้เกษตรกรรุ่นใหม่ได้มาพบปะและแลกเปลี่ยนการเพื่อสร้างค่านิยมให้คนรุ่นใหม่เข้ามาสู่อาชีพเกษตรกร โดยการจัดการนัดพบเกษตรกรยุคใหม่อย่างต่อเนื่อง และแนะนำช่องทางการสร้างรายได้ในอาชีพเกษตรกรสวนทุเรียน

2) ด้านเงินทุน

(1) ภาครัฐควรเข้ามาตรวจสอบและควบคุมปัจจัยการผลิต เช่น เคมีภัณฑ์ ปุ๋ย ยาฆ่าแมลงต่างๆ ให้มีราคาที่เหมาะสม

(2) ภาครัฐควรสนับสนุนการจัดตั้งกองทุนช่วยเหลือเกษตรกรชาวสวนทุเรียนเป็นการเฉพาะ เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนดอกเบี้ยต่ำให้แก่เกษตรกรชาวสวนทุเรียน ให้มีแหล่งเงินทุนเพื่อใช้ดำเนินการปลูกทุเรียนทุเรียนที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน

2.2 ด้านอุปสงค์ (Demand Condition)

1) ประเทศในกลุ่มอาเซียนหลายประเทศ เช่น มาเลเซีย เวียดนาม กัมพูชา เริ่มมีการปลูกทุเรียนที่มีคุณภาพมากขึ้น และสามารถส่งออกทุเรียนแช่แข็งไปยังประเทศจีนได้แล้ว นอกจากนี้หน่วยงานของรัฐในประเทศที่ปลูกทุเรียนได้นั้น เริ่มมีการส่งเสริม สนับสนุน ประชาสัมพันธ์คุณภาพของทุเรียนเพื่อให้สามารถส่งออกทุเรียนไปจีน ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐของไทยควรดำเนินการ ดังนี้

(1) ส่งเสริมและให้ความสำคัญกับคุณภาพทุเรียนอย่างจริงจัง และปรับวิธีคิดที่จะเน้นปริมาณส่งออกทุเรียนอย่างเดียวเท่านั้น แต่ควรคำนึงถึงคุณภาพทุเรียน ให้ยกระดับคุณภาพทุเรียนไทยเพิ่มขึ้น

(2) หน่วยงานด้านการเกษตร ควรส่งเสริมให้เกษตรกรชาวสวนทุเรียน ที่ปลูกพันธุ์หมอนทอง ปลูกทุเรียนเป็นเกรดพรีเมียม และหาตลาดใหม่ๆ ที่รับซื้อทุเรียนพรีเมียมดังกล่าวให้แก่เกษตรกร

2.3 ด้านอุตสาหกรรม และปัจจัยอื่นๆ ที่สนับสนุน (Related and Supporting Industries)

1) ด้านการลงทุนของนักธุรกิจชาวจีน เริ่มมีนักลงทุนชาวจีน เข้ามาดำเนินการธุรกิจตั้งแต่การเปิดโรงคัดบรรจุ จนถึงการจัดเก็บผลผลิต ตั้งแต่กระบวนการต้นน้ำ จนถึงปลายน้ำ ทำให้มีการครอบงำตลาดค้าทุเรียนไทย ดังนั้นหน่วยงานภาครัฐของไทย ควรดำเนินการ ดังนี้

(1) ภาครัฐควรสนับสนุนให้ผู้ประกอบการโรงคัดบรรจุเป็นสัญชาติไทย โดยอาจจะสนับสนุนเงินทุน เพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถแข่งขันกับนายทุนชาวจีนได้

(2) ภาครัฐดำเนินการตรวจสอบการดำเนินการของโรงคัดบรรจุแต่ละโรงคัดบรรจุว่าดำเนินตามกฎหมายว่าด้วยการเปิดบริษัท หรือ นิติบุคคลหรือไม่อย่างไร

2) ด้านผู้ประกอบการสัญชาติไทย เกษตรกร และผู้ที่เป็นผู้ประกอบการสัญชาติไทย เสียเปรียบด้านกลยุทธ์โดยเฉพาะด้านราคาเพราะราคาซื้อขายทุเรียนถูกกำหนดตั้งแต่ปลายทางของสินค้า ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรเข้ามาดูแล เรื่องราคา อาจมีราคากลางที่กำหนดโดยตลาดสินค้าส่งผลไม้เพื่อให้มีมาตรฐานในการอ้างอิง เนื่องจากเกษตรกรไม่สามารถรู้ได้เลยว่าราคาขาย ณ วันนั้นโรงคัดบรรจุแต่ละโรงนั้น จะให้ราคาเท่าไร และมาตรฐานในการกำหนดราคานั้นอ้างอิงจากอะไร

2.4 ด้านบริบทของการแข่งขันและกลยุทธ์ทางธุรกิจ (Firm Strategy, Structure and Rivalry)

1) ข้อมูลสารสนเทศ โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการผลิตทุเรียนในประเทศไทย มีข้อมูลกับประเทศคู่แข่งไม่สมบูรณ์ ประกอบกับรัฐบาลประเทศนั้นให้การสนับสนุนเกษตรกรในการผลิตทุเรียน และให้การสนับสนุนนวัตกรรมด้านต่างๆ และมีการประชาสัมพันธ์ในอุตสาหกรรมการผลิต การสร้างเรื่องราวให้อุตสาหกรรมการผลิตทุเรียนอยู่ตลอดเวลา ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐของไทยควรดำเนินการ ดังนี้

(1) จัดตั้งหน่วยงานที่มาดูแล ผลไม้ทุเรียนเป็นการเฉพาะ อาจจะอยู่ในรูปแบบองค์กรมหาชน โดยภาครัฐสนับสนุนงบประมาณบางส่วน

(2) จัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาอุตสาหกรรมทุเรียน ให้อยู่ในแผนพัฒนาประเทศในทุกระดับ

(3) พัฒนา ระบบสารสนเทศ ใบรับรอง PC และเชื่อมโยงระบบกับอาเซียน และประเทศจีน เพื่อที่สามารถตรวจสอบเอกสารได้ครบถ้วน และเป็นระบบ Single Window

(4) บูรณาการหน่วยงานด้านกักกันพืชรวมเข้ากับหน่วยงานศุลกากร เพื่อให้สามารถดำเนินการติดต่อหน่วยงานระหว่างประเทศได้ง่ายขึ้น จัดภารกิจของงานให้อยู่ในหมวดใกล้เคียงกัน

2.5 ด้านนโยบายของรัฐบาล (Government)

1) การสวมสิทธิ์ GAP มีการส่วนสิทธิใบรับรอง GAP ในส่วนที่ยังไม่ได้ดำเนินการขอใบรับรอง เพื่อขายผลผลิตให้กับโรงคัดบรรจุ เพื่อการส่งออก ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐของไทยควรดำเนินการ ดังนี้

(1) หน่วยงานรัฐควรดำเนินการปรับปรุงกระบวนการขอใบ GAP ในสวนทุเรียนให้เป็นสภาพบังคับ เพื่อยกระดับสวนในการผลิตทุเรียน

(2) ควบคุมพ่อค้าคนกลาง ในการรับซื้อผลผลิตจากเกษตรกร ให้มีการขอใบรับรอง จากเกษตรกร และมีลงลายมือชื่อรับรอง และระบุจำนวนที่ซื้อทุเรียน เพื่อป้องกันการส่วนสิทธิจากสวนที่ยังไม่มี GAP

2) มีการลักลอบนำทุเรียนประเทศเพื่อนบ้านมาสวมสิทธิ์ GAP เพื่อส่งออกทุเรียนไปยังประเทศจีน ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐของไทยควรดำเนินการ ดังนี้

(1) หน่วยงานด้านความมั่นคง เร่งสืบหาขบวนการดังกล่าว และจับกลุ่มผู้กระทำการดังกล่าว และลงโทษให้เป็นไปตามกฎหมาย

(2) สร้างเครือข่ายในการรับแจ้งเบาะแส เพื่อป้องกันการลักลอบ นำทุเรียนนอกประเทศมาสมมติให้เป็นทุเรียนไทย

(3) ออกกฎหมายกำหนดลงโทษเป็นการเฉพาะในการดำเนินการลักลอบ นำเข้าทุเรียนเพื่อ ส่งออกผลสดไปยังต่างประเทศ

(4) อาจกำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติมในการขอใบรับรองแบบคู่ขนาน เช่น โรงงานขนาดใหญ่ ให้ภาคเอกชน เป็นผู้ขอใบรับรอง แต่ถ้าโรงงานสัญชาติไทยมีขนาดเล็ก ให้หน่วยงานราชการเป็นผู้ขอใบรับรอง

(5) ควรที่ให้หน่วยงานในกำกับของรัฐ หรือ สถาบันอุดมศึกษาที่มีความพร้อมร่วมขอใบรับรอง

3) แรงงานต่างด้าว

(1) ควรทำประชาสัมพันธ์ให้ นายจ้างที่มาขอรับใบอนุญาต บุคคลต่างด้าว ให้ทราบถึงขั้นตอนการขอรับใบอนุญาต พร้อมระยะเวลา เอกสารที่ต้องดำเนินการ

(2) ควรจัดตั้งศูนย์ขออนุญาต ในรูปแบบศูนย์บริการเบ็ดเสร็จ ร่วมทุกหน่วยงานทุกหน่วยที่จำเป็นอยู่ ณ ศูนย์ดังกล่าว เป็นประจำทุกปีในช่วง ฤดูการที่ต้องใช้แรงงาน

(3) ควรลดขั้นตอนที่ไม่จำเป็น และสร้างเว็บไซต์ในการขอจองคิวเพื่อขอรับบริการ และ เอกสารที่ใช้ในการขออนุญาต สามารถขอเอกสารที่จำเป็นได้ในศูนย์บริการเบ็ดเสร็จดังกล่าว

4) การพัฒนาสารสนเทศ

(1) เร่งพัฒนา ระบบ GAP ให้อยู่ในรูปแบบ Application เพื่อความสะดวกต่อการตรวจสอบ เช่น พิกัดที่ตั้งแปลง ตรวจสอบใบรับรอง วันหมดอายุ จนถึง อาจสามารถทำสำเนา ส่งให้กับพ่อค้าทุเรียนได้ การตัดยอด ของใบ GAP

(2) พัฒนาระบบสารสนเทศ ใบรับรอง PC และเชื่อมโยงระบบ กับอาเซียน และประเทศจีน เพื่อที่สามารถตรวจสอบเอกสาร ได้ครบถ้วน และเป็นระบบ Single Window

(3) บูรณาการหน่วยงานด้านกักกันพืช รวมเข้ากับหน่วยงานศุลกากร เพื่อที่สามารถดำเนินการติดต่อกับหน่วยงานระหว่างประเทศได้ง่ายขึ้น จัดภารกิจของงาน ให้อยู่ในหมวดใกล้เคียงกัน

อภิปรายผลการวิจัย (Research Suggestions)

ศักยภาพการส่งออกทุเรียนไทยในปัจจุบัน ด้านเงื่อนไขการผลิต พบว่า ทุเรียนไทยมีศักยภาพในด้านทรัพยากรมนุษย์ที่เกษตรกรชาวสวนทุเรียนมีประสบการณ์ปลูกมาเป็นเวลายาวนาน ด้านทรัพยากรกายภาพนั้น พื้นที่ภาคตะวันออกมีความเหมาะสมต่อการปลูก สภาพดิน น้ำ อากาศเหมาะสม ด้านการขนส่ง ประเทศไทยมีระบบการขนส่ง โลจิสติกส์ที่หลากหลาย ในด้านเงื่อนไขด้านอุปสงค์นั้น ความต้องการและรูปแบบการเติบโต ผู้บริโภคทุเรียนในต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศจีนมีความต้องการบริโภคทุเรียนของประเทศไทย ซึ่งมีสายพันธุ์ที่หลากหลาย ในทุกปีมีอัตราการส่งออกทุเรียนไทยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ความต้องการทุเรียนที่ได้มาตรฐานนั้น ผู้บริโภคโดยเฉพาะชาวจีนนั้น มีความต้องการบริโภคทุเรียนคุณภาพ ซึ่งประเทศไทยได้มีมาตรฐานการรับรองผลทุเรียน ตั้งแต่การผลิตจากสวน จนถึงมือผู้บริโภค ซึ่งมีมาตรฐาน GAP GMP รับรองทุเรียนไทย ในด้านอุตสาหกรรม และปัจจัยอื่นๆ ที่สนับสนุนทุเรียนไทยมีศักยภาพ ในด้านพิธีสารที่สามารถส่งผลทุเรียนสด ไปขายที่ประเทศจีนได้เพียงประเทศเดียว ด้านพันธุ์ทุเรียนที่หลากหลาย ด้านโรงคัดบรรจุที่มีมาตรฐานสูง และจำนวนมาก ด้านโรงงานแปรรูปที่หลากหลาย ในด้านบริบทของการแข่งขันและกลยุทธ์ทางธุรกิจนั้น เกษตรกรไทยมีการใช้เทคนิคในการให้ออกผลช้า ด้านการปลูกทุเรียนให้ได้ตามมาตรฐานการผลิต นอกจากนี้ ยังมีการผลิตทุเรียนตามความต้องการของตลาด และมีการสร้างความน่าเชื่อถือ โดยเกษตรกรไทยขายทุเรียนผ่านระบบสหกรณ์ ไปสู่มือผู้บริโภคทุเรียนชาวจีน ในด้านนโยบายของรัฐบาล ทุเรียนไทยมีศักยภาพ ด้านมาตรฐาน GAP รัฐบาลมีการกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติการเกษตรที่ดี เพื่อการตรวจสอบย้อนกลับ ยกระดับคุณภาพ ด้านมาตรฐาน GMP สำหรับโรงงานคัดบรรจุ ในการรองรับ คัดแยกผลผลิต ด้านนโยบายเกษตรแปลงใหญ่ที่สนับสนุนให้มีการรวมกลุ่มของเกษตรกรแปลงต่างๆ เพื่อกระจายข่าวสาร และลดต้นทุนการผลิต ด้านนโยบายส่งเสริมและสนับสนุน โดยส่งเสริมและสนับสนุนการปลูกทุเรียนในพื้นที่ โดยกำหนดหน่วยงานสนับสนุนภาครัฐหลายหน่วยงาน ในการดูแลการปลูกทุเรียนไทย ในด้านโอกาส ทุเรียนไทยในด้านการตลาด มีความต้องการทุเรียนไปยังตลาดอื่นๆที่หลากหลาย และมีความ

ต้องการบริโภคทุเรียนอินทรีย์ ซึ่งสอดคล้องกับสัญญาภาค หล้าแหล่ง และคณะ (2560) ที่พบว่า นโยบายการบริหารที่สำคัญคือคุณภาพผลผลิต และความซื่อสัตย์ในการดำเนินธุรกิจสำหรับ ความรู้ และทักษะในการปฏิบัติงานที่สำคัญ คือทักษะการคัดแยกการจัดการคุณภาพผลผลิต ทุเรียนในด้านบรรจุภัณฑ์เพื่อการส่งออกที่กิจการใช้อยู่ค่อนข้างมีคุณภาพสูง นอกจากนี้ยัง สอดคล้องกับณัฐชดา เดชพ่วง และกนกพร ชัยประสิทธิ์ (2561) พบว่า ควรมีการสนับสนุนให้ผู้ กำหนดนโยบายหรือหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง มีการปฏิรูปโครงสร้างเศรษฐกิจภาค การเกษตร ปรับโครงสร้างด้านการตลาด หาดตลาดส่งออกใหม่ เพิ่มการใช้สินค้า เพิ่มมูลค่าใน ผลิตภัณฑ์ คงไว้ซึ่งประสิทธิภาพและเพิ่มศักยภาพการเป็นผู้นำการส่งออกทุเรียนอันดับหนึ่งของ โลก และยังสอดคล้องกับสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2560) ยุทธศาสตร์และสหกรณ์ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) ที่ให้ความสำคัญด้านเกษตรปลอดภัย การผลิตสินค้าเกษตรจะต้องมี การปรับตัวเข้าสู่ระบบคุณภาพมาตรฐาน

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อเพิ่มศักยภาพการส่งออกทุเรียนไทย ผลการวิจัยได้ พบว่าภาครัฐควรจัดทำยุทธศาสตร์ผลไม้เศรษฐกิจ โดยเฉพาะทุเรียน หน่วยงานภาครัฐควรเร่ง วางแผนเพื่อให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการค้าการส่งออกทุเรียนไทยไปยังต่างประเทศ เร่ง ศึกษา และจัดทำร่างพิธีสาร ทั้งในด้านเส้นทางการขนส่ง สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและ อาหารแห่งชาติ (มกอช.) ควรเร่งจัดทำมาตรฐานสินค้าทุเรียน ให้มีมาตรฐานสูงขึ้น พัฒนาระบบ การบริหารจัดการ ที่เอื้อต่อเกษตรกร และผู้ประกอบการด้านการขนส่งให้มีความสะดวก รวดเร็วต่อการขนส่งผลไม้ทุเรียนไทย ไปยังต่างประเทศ เนื่องจาก ปัจจุบันการขนส่งทุเรียน ไปยังประเทศปลายทางที่รับซื้อผลผลิต แม้จะมีศักยภาพที่ดีแล้วนั้น แต่เนื่องจากมาตรการที่ไม่ ใช้ด้านภาษี เริ่มมีส่งผลต่อการขนส่งในอนาคตได้ อีกทั้งประเทศปลายทาง โดยเฉพาะประเทศ จีนที่เป็นตลาดรับซื้อผลทุเรียนไทย เป็นอันดับหนึ่งในขณะนี้ ให้ความสำคัญต่อคุณภาพของ ผลผลิตทุเรียนเป็นอย่างมาก ซึ่งต้องใบรับรองผลผลิต ตั้งแต่ มาตรฐาน GAP และมาตรฐาน GMP ซึ่งสอดคล้องกับ มนต์ชัย ลีลาถาวรสุข (2555) ที่กล่าวว่าจากข้อตกลง FTA สาธารณรัฐ ประชาชนจีน-อาเซียนได้มีข้อตกลงเพื่ออำนวยความสะดวกในการค้าสินค้าเกษตรซึ่งเป็นสินค้า ผัก-ผลไม้ อุตสาหกรรมสุุดท้ายร้อยละ 0 (ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2546) แต่รัฐบาลสาธารณรัฐ ประชาชนจีนได้เก็บภาษีมูลค่าเพิ่มนำเข้าสินค้าเกษตรสู่ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนใน อัตราร้อยละ 13 นอกจากนี้ยังเข้มงวด โดยเฉพาะมาตรฐานด้านความปลอดภัย เช่น ต้องผ่านการ รับรองแปลง (Good Agricultural Practice: GAP) และโรงคัดบรรจุ (Good

Manufacturing Practice: GMP) เป็นต้น และยังสอดคล้องกับแผนปฏิบัติการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 - 2565) ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2562) ที่มีนโยบายในการผลักดันการสร้างเกษตรมูลค่าสูง ตามเป้าหมายกิจกรรมปฏิรูป (Big Rock) ของแผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ (ฉบับปรับปรุง) โดยมีเป้าหมายเน้นการปรับโครงสร้างการผลิตจากเกษตรแบบดั้งเดิมพัฒนาไปสู่เกษตรสมัยใหม่ที่มีมูลค่าสูง (High Value Added) โดยนำองค์ความรู้การวิจัยพัฒนา นวัตกรรม และเทคโนโลยีดิจิทัล มาใช้ในการทำเกษตรอัจฉริยะ (Smart Farming) และเกษตรแบบแม่นยำ (Precision Farming) เพื่อลดต้นทุน เพิ่มผลผลิตและประสิทธิภาพการผลิต

องค์ความรู้ใหม่ (New Knowledge)

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย คือ กระบวนการพัฒนานโยบายเพื่อเพิ่มศักยภาพในการส่งออกทุเรียนไทยแบบล่างขึ้นบน (Bottom Up Approach) โดยผู้มีส่วนได้เสียได้เข้ามามีส่วนรวมในการกำหนดปัญหา การเสนอแนวทางแก้ไข และการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ข้อเสนอแนะ (Research Suggestions)

1. หน่วยงานภาครัฐควรเร่งวางแผนเพื่อให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการค้าการส่งออกทุเรียนไทยไปยังต่างประเทศ ซึ่งเมื่อประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการค้าทุเรียนโลกแล้วนั้น ก็สามารถที่จะกำหนดราคาซื้อขายทุเรียนได้ ซึ่งผลลัพธ์สุดท้ายนั้น เกษตรกร พ่อค้าก็จะสามารถประโยชน์ที่ได้

2. หน่วยงานรัฐควรเร่งศึกษา และจัดทำร่างพินิจสาร ทั้งในด้านเส้นทางการขนส่ง และด่านนำเข้าผลไม้ทุเรียนไทย ไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีนให้เพิ่มมากขึ้น เพื่อรองรับกับผลผลิตในอนาคตที่จะออกสู่ตลาดเพิ่มมากขึ้น

3. กรมวิชาการเกษตร ควรเตรียมความพร้อมในการพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม (Good Agricultural Practice / GAP) ให้สามารถรองรับการเป็น Global GAP

เอกสารอ้างอิง (References)

- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์
ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) และแผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564). กรุงเทพฯ. 2560.
- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. แผนปฏิบัติการราชการกระทรวง
เกษตรและสหกรณ์ระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 - 2565) ของกระทรวงเกษตรและ
สหกรณ์. กรุงเทพฯ. 2562.
- ชัยญากาศ หล้าแหล่ง. (2560). การจัดการโซ่อุปทานและโลจิสติกส์เพื่อเสริมสร้างขีด
ความสามารถในการแข่งขันของผลิตภัณฑ์ทุเรียนในภาคใต้. กรุงเทพมหานคร:
มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- ณัฐชดา เดชพ่วง และ กนกพร ชัยประสิทธิ์. (2561). ความสัมพันธ์ของปัจจัยภายในและปัจจัย
ภายนอกประเทศที่มีผลต่อการส่งออกทุเรียนไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีน.
วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์,
8(1), 333 - 340.
- มนต์ชัย ลีลาถาวรสุข, (2555). ผลกระทบของเขตการค้าเสรีอาเซียน-จีน (ACFTA) ต่อการ
ลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในภูมิภาคอาเซียน. (วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ:จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมพร อิศวิลานนท์. (2562). ตลาดทุเรียนโลกและการส่งออกทุเรียนไทย. กรุงเทพฯ: สถาบัน
คลังสมองของชาติ ร่วมกับสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.).
- สาคร ศรีมุข. (2562). โรงคัดบรรจุผลไม้ (ล้าง) ต่างชาติในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: สำนัก
วิชาการ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.
- Yin, R. K. (2003). *Case study research: Design and methods*(3rd Ed.). Thousand
Oaks, CA: Sage.

